

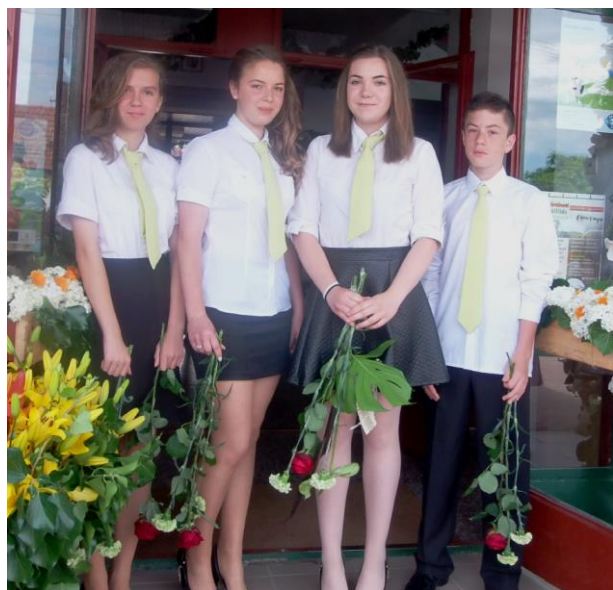
MÓRICGÁTI ÚJSÁG

MÓRICGÁTI ÖNKORMÁNYZAT HÍREI, ÉS EGYÉB KÖZÉRDEKŰ OLVASNIVALÓK

TARTALOMJEGYZÉK

Ballagás 2016.....	1. old.
Péter és Pál Monostora	1. old.
Móricgáti történetek	3. old.
Közérdekű közlemények.....	3. old.
Humor	3. old.
Gyerekeknek	4. old.
Háziaszonyok rovata	4. old.

BALLAGÁS 2016.

A 2015-2016. tanévben négy nyolcadikos móricgáti diák búcsúzott el a jászszentlászlói Szent László Általános Iskolától: Kenéz Blanka, Kis-Szabó Noémi, Szabó Eszter és Viskovics László.

Kedves ballagó diákok! Szeretettel gratulálunk nektek ballagástok alkalmából. Sok sikert kívánunk az eljövendő középiskolás évekhez, és a további élethez!

Péter és Pál Monostora, avagy az Árpád kor újraértékelése bugaci ásatások, alapján

A korábbi feltételezésekből kiindulva, a hatvanas években, Györffy György professzor egy 1219. évi dokumentum alapján, megállapította, hogy Bugac település határában lehetett egy **Péteri monostor**, vagy **Pétermonostor** nevű helység. Ez a feltételezés a 2009. évben Rosta Szabolcs, feltáró régész, a Kecskeméti Múzeum Igazgatója által vezetett ásatások eredményei alapján 2013. évben igazolódni látszik.

Történelmi előzmények: Szent László király konszolidációja eredményeként, az akkori Magyar királyság területe 150 évig idegen hódító be nem tette a lábát. Ez az időszak a belső béke, és fejlődés időszakává vált. Ez a fejlődés anyagi gyarapodással is járt, mely lehetővé tette két monostor felépítését, mely a 12. század közepére tehető. Az ismert, 1219. évi keletkezésű dokumentum már említi a helyet, mely az akkori Shung /mai Csongrád megye/ területén, melyben két monostor működött, két apáttal. Ez a terület a Becse Gergely nemzetség tulajdona volt.

A feltárt leletek alapján a gyökeres változás a 13. század közepén ált be, ami abban nyilvánul meg, hogy a leletek között jelentős mennyiségben fordulnak elő, nomád típusú, kun kengyelek, fegyverek és egyéb eszközök. Mi történt a feltárt leletek alapján, virágzó és gazdag településsel és a monostorokkal? A választ a történelem ismerete adja meg, a **tatárjárás**. Ez a katasztrófa, amely az akkori Magyar királyságot majdnem teljesen elpusztította, nem kímélte ezt a környéket sem. Régió lakosságának kb. 90 % elpusztult, meghalt, elhurcolták, vagy elmenekült. Annyira teljes volt a pusztítás a régió lakossága körében, hogy nem maradt túlélő, aki beszámolhatott volna az addig virágzó településről, az apátságokról és mindenről, ami akkor már itt fellelhető volt. Annyira **„tökéletes volt”**, a pusztulás, hogy a 14. századi iratok már csak **mint birtokot emlegetik**, település megnevezése nélkül.

Mi is pusztult el? Ahogy említettem, a lakosság 90 %-a, mai szóval kifejezve a teljes infrastruktúra, a település, és a Monostor komplexum. Korabeli feljegyzések és a feltárt leletek alapján bizonyítottan élt itt 1050 és 1130 között egy színtiszta keresztény magyar népesség. Először épült egy kis kolostor és egy hatalmas bazilika 1130-1150 között. Mindezt körbevették egy fallal, majd 1220 -30-as évek között bővítéssel és két torony építésével folytatták. A meglévő gazdagságot az előkerült vörös márvány elemek is bizonyítják.

Ennek a fejlődésnek vetett véget a tatárok dúlása, melynek hatására elpusztult ember, vagyon, és kultúra egyaránt. A tatárok után a betelepülő pogány kunok tudatlanságból, befejezték a pusztítást. Az ásatás során a bazilika udvarán feltárt gödrökben elégetett misekönyvvereteket, kódex előlapokat találtak. Akkor még többnyire pogány kunok számára, ezek értéktelenek voltak, tehát megsemmisítették. Az 1300-as években a betelepülő kunok létrehoztak egy falut Pétermonostora néven, de a korábbi épületkomplexum nem került helyreállításra, köveit elbontották, beépítették, elkallódtak. Ezt a pusztítást a régió soha nem tudta kiheverni, mert a következő századok sem kedveztek a békés fejlődésnek, és az egészet befejezte a török birodalom terjeszkedése. A török hódítás, fosztogatások, a sarcolás, és a belső háborúk elpusztították a régiót, csak a jelentősebb települések maradtak meg, mint a török hódoltság részei. Ennek folyamányaként, az egykor virágzó, Árpád-kori régió jelentős része már csak pusztaként maradt fenn. Az un. "kun" puszták, melyek tulajdonlásáért a török kiűzése után sokan versengtek. Elsősorban a megmaradt városok, néhány főúri család stb.

Milyen leletek kerültek elő és mire lehet következtetni?

Az előkerült leletek arra enged következtetni, hogy jelentős királyi pénzváltó hely volt, vagy pedig a lakosság maga használta azokat, mert a meglévő egyéni gazdagságuk szükségessé tette azok használatát. Pl: mérlegek, mérleg súlyok, ezeket pénzváltók, kereskedők használhatták. De találtak tatárjárás előtti pénzerméket is, melyek a Szentföldről származtak, találtak római zarándok jelvényt is, mely zarándokútról hazatérők hozhatták és a római Szent Péter bazilikából származtak. Megtalálták valamelyik klastrom ereklyetartóját, mely a maga nemében páratlan lelet, restaurálása a Kecskeméti Múzeumban történik meg. Sajnos az ereklyét vagy a tatárok, vagy később a betelepülő kunok égették el, mint számukra értéktelent. Ezen kívül számtalan más lelet, egyházi, és un. „polgári” használatú tárgyak,

eszközök, a bazilika és az udvarházak lakói, és a lakosság által használt tárgyak és maradványaik kerültek elő. Hatványozottan sok arany és aranyozott használati tárgy került elő. Ezen eszközök régészeti és történelmi értékét az adja, hogy ilyen mennyiségben, gazdagságban, Magyarországon az elmúlt évtizedekben ebből a korból nem igen került elő lelet. Ezen lelethez hasonló, nem hogy Magyarországon nincsen, de még Nyugat Európában sem sok van. Ehhez fogható - ami ismert, - az a franciaországi, limogesi zománc lelet.

Az Árpád kori Homok-hátság szerepének újra értékelése, a bugaci leletek alapján

A feltárt leletek alapján, egyértelműen megállapítható, hogy a bugaci pusztában az Árpád-kori, Duna Tisza közének egyik régió központját találták meg a régészek. Rosta Szabolcs szerint minden jel arra mutat, hogy hála Szent László király konszolidációjának, a mintegy 150 évnyi nyugodt békés fejlődés eredményeként, egy erős gazdag nagyhatalom lett Magyarország. A megtalált település, mai szemmel nézve, megfelelt egy Kecskemét nagyságú és jelentőségű településnek. Az urbanizáció magas fokú volt, a település hatalmas bazilikával, azt körülvevő, kőépületekkel, udvarházakkal rendelkezett, és mintegy 2 km hosszan terült el, ami az akkori kor szerint már jelentős méretnek számított.

Epilógus: Sajnos a tatárok pusztítását a környék nem tudta kiheverni, mert alig 200 évvel a tatárjárás után újabb hódító jelent meg az oszmán birodalom személyében, végig pusztítva többek között a Duna-Tisza közét és néhány város kivételével pusztává változtatta a környéket. Újra elpusztult a lakosság jelentős része, vagy elmenekült biztonságosabb vidékre. A 150 évi török uralom alatt, amíg Európa szerencsésebb része fejlődött és gyarapodott, mind anyagiakban, mind népességében, addig Magyarország pusztult, kifosztották, lakossága csökkent, javai elpusztultak. Egyes források szerint, Mátyás király idején a magyar lakosság elérte 4 millió főt. Mire a török kiűzésre került, lecsökkent 3 millióra, és közben Európa lakossága megduplázódott. Ezt a pusztítást a tatárok után betelepülő kunok lakta vidékek sem tudták elkerülni, és így alakultak ki a „kun” puszták, melyek csak jóval később Mária Terézia idejétől kezdtek újra betelepülni és lakottá válni. A mai települések egy része, a kun puszták, a redempciót követő betelepítésével jött létre, ill. a meglévők a városokból történő kirajzással gyarapodtak. Pl.: Móricgát, Jászszenlászló, Szank stb.

Megjegyzés: aki a feltárt romokat meg kívánja tekinteni, Bugac község Polgármesterével vegye fel a kapcsolatot.

Forrás:2013.09.13. megjelent riport

Sebestyén János

MÓRICGÁTI TÖRTÉNETEK

Amikor még sokan laktak Móricgáton, amikor még sok gyermek indult el nap mint nap az iskolák felé, arra az időre szeretnék kicsit visszaillesztani.

Szinte hihetetlen, de a hetvenes években is még 8 sőt esetenként 10 tanítót is alkalmaztak a két iskolában. Reggelenként minden irányból ballagott a sok kis láb a Móri tanyavilágból a távoli iskola felé. Akkor még csak egy kis házcsoport, a mai öreg falu volt a község központja. Egyetlen kis utcácskájában azért volt egy bolt, kocsmá, posta, na meg két templom.

De iskola az volt kettő, négy tanteremmel. A gyerekek nagy része valahol a tanyavilágban lakott. Akkor még nem a komputer előtt ültek egész nap. Az iskola után segítettek a ház körül ahol csak tudtak. Nagyon sok esetben a nyári szünetben elmentek anyarozsot gyűjteni. Sok gyerek ily módon még egy új kerékpár árát is össze tudta gyűjteni.

Ha vissza gondolunk, be kell hogy ismerjük, az akkori gyerekek teljesen más nevelésben részesültek. Sokkal aktívabbak voltak. A szülőktől megtanulták mindazt, amit még Ők is az Ő szüleiktől tanultak. Az iskola is igyekezett felkészíteni a nebulót, átadva nekik mindazt, amivel valódi tudáshoz jutottak, így azzal továbbmehettek az életbe.

A gyerekek a család hétköznapjaiban is igen fontos szerepet tölthettek be. A nagyobb fiúk már a nehezebb kinti munkákba is aktívan bekapcsolódtak. A lányok meg segítettek a konyhában, a kertben, na meg vigyáztak a kisebb testvéreikre. Már hamar megtanultak főzni, mosni, varrni. A szülők általában a Tsz-ben dolgoztak, így igen fontos volt, hogy a gyerekek átvegyék az otthoni munkák egy részét. Természetesnek is vették, nem tiltakoztak. Ha több gyerek is volt a családban, akkor már a nagyobbak a kisebbek nevelésében is részt tudtak venni. Mire kijárták az iskolát, már minden Móri gyerek megtanulta a ház körüli munkák csínját-bínját. Ha egy lány férjhez ment, már mindenhez értett, amihez egy asszonynak érteni kell. A mai gyerekek még sok esetben

harminc éves korukban is ki vannak szolgáltatva a szülőktől. Csak a komputer, vagy az okos telefon gombját nyomkodják egész nap. Máshoz igazából nem is értenek. Régen egy tizenéves fiú befogott a kocsiba, és egyedül kihajtott a határba dolgozni. Udvariasak voltak a szüleikkel, tanáraikkal, nem feleseltek. Ha valakivel találkoztak, előre köszöntek. Szépen felöltöztek vasárnaponként, és elmentek a templomba. Nem kényszerből, hanem maguktól tették azt. Mi idősebbek még ilyen nevelést kaptunk, és gyerekként mégis jól éreztük magunkat.

De vajon mi is így neveltük a gyermekeinket? Átadtuk nekik, amit mi is a Szüleinktől kaptunk valaha? Nem a mai fiatalok a rosszabbak, hanem az a nevelés, amit a szülőktől kapnak. A városokban még rosszabb a helyzet. Ott már a tanárok is idegösszeroppanást kapnak attól a sok, teljesen neveletlen gyerektől, akikre már rá sem szólhatnak. Biztos, hogy ez a jó gyermeknevelés? Vagy visszafordíthatatlanul végleg elrontottunk valamit?

Írta Nagy Endre

HÁZIASSZONYOK ROVATA

Eckler szelet sütés nélkül

Hozzávalók:

- 2 csomag vaníliás pudingpor
- 8 dl tej
- 3,5 dl tejszín
- 40 dkg édes keksz

Bevonat:

- 4,5 dkg vaj
- 3 evőkanál tej
- 4,5 dkg kakaópor
- 15 dkg porcukor

Elkészítés: Az előírás szerint főzzük meg a pudingport a tejjel, és hűtsük ki. A tejszínt verjük habbá és óvatosan keverjük bele a kihűlt pudingba.

Egy 23 cm X 30 cm-es tepsit béleljünk ki a keksszel. Fontos, hogy teljes egészében befedje a tepsit, tehát lehet, hogy itt-ott le kell vágni a kekszektől.

A keksz tetejére öntsük rá a pudingos-tejszínes krém felét.

Ezután megint keksz-réteg következik, majd megint egy puding réteg. A tetejére keksz kerüljön.

Bevonat: A tejet melegítsük fel és olvasszuk el benne a vajat. Ehhez jön még a kakaópor és a porcukor. Összekeverjük őket. Kicsit híg mázat

kapunk, amelyet öntsünk rá a kekszes rétegre és szépen simítsuk el.

Egy éjszakán át hűtőben tároljuk, majd elfogyasztjuk.

A nagy melegben ajánlom ezt a sütit: nem kell melegíteni a konyhában, mégis finom desszertet készíthetünk.

HUMOR

Az öreg székely orvos minden reggel 8-kor szeretne felkelni, de a falu kondása minden reggel 6-kor felkürtöli. Előáll az öreg egy jó ötlettel, hogyan hallgattathatná el a fiút. Másnap hajnalban már a kapuban várja a kondást. Mikor odaér, megszólítja:

- Laci fiam, nekem úgy tetszik a maga kürtjének a hangja. Megkérném magát valamire. Ha minden reggel jó hangosan kürtöl itt a kapu előtt, kap egy deci pálinkát. Megegyeztünk?

- Persze Pista bál

1. nap: a fiú kürtöl, kapja a pálinkát.

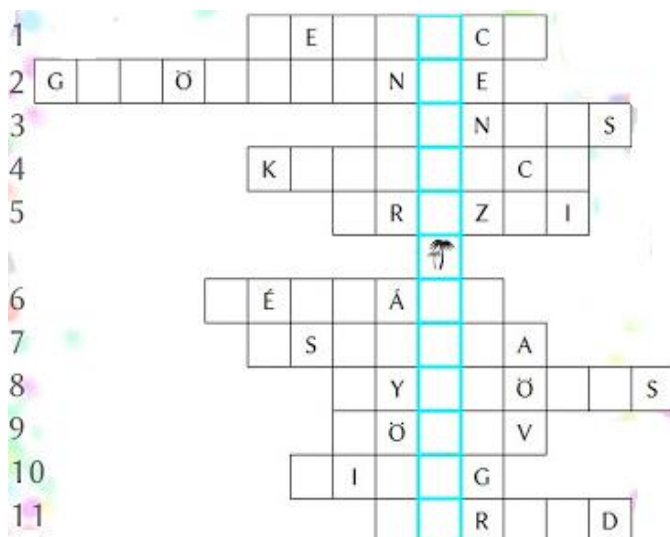
2. nap: a fiú kürtöl, kapja a pálinkát.

3. nap: Egy kürtszó - az öreg nem jön. Két kürtszó - az öreg sehol.

A fiú harmadjára is belefúj egy jót, de Pista bának nyomát se látni. Erre elkáromkodik magát:

- Kürtöljön neked az anyád ***, az én kürtömet többé nem hallod!

GYEREKEKNEK

1. A strandon is van ilyen, ebben fürödhetünk.
2. Kerek, nagy gyümölcs kívül zöld belül piros.
3. Olajban sült kerek formájú tésztaétel, általában sajttal, tejjel eszik.

4. Sárga magvak egy csövön, a strandon főzve esszük.

5. Egy olyan játék, amit ha a levegőben ügyesen eldobsz, visszafordulva repül.

6. Hideg, színes, édes ital apró jégdarabkákból.

7. Magas építmény, amin a vízbe lehet csúszni.

8. Egészséges, vitamindús terméket nevezünk így.

9. Nyaraláskor, pihenéskor is lehet olvasni.

10. Télen ilyen az időjárás, nyáron pedig a fagy.

11. Az a hely, ahol úszni, csúszdázni, napozni lehet.

A függőleges, pálmafás sorban megtalálod, hogy mi az ovisok és iskolások kedvenc időszaka. Aki a helyes megfejtést behozza a szerkesztőségbe édességet kap jutalmul.

KÖZÉRDEKŰ KÖZLEMÉNYEK

Anyakönyvi hírek

2016. június 1.-től június 30.-ig

Születés: nem volt.

Házasságkötés: Földi Csilla és Tóth Antal Ákos.

Gratulálunk nekik!

Halálozás: Tóth József /élt 65 évet/

Búcsúzzunk tőle!

Köszönet

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazon rokonoknak, barátoknak, ismerősöknek, szomszédoknak, akik szeretett halottunk

TÓTH JÓZSEF

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, fájdalmunkban osztoztak.

A gyászoló család

Móricgáti Újság

Nyilvántartási szám: 2.2.4/277/2004

Kiadja: Községi Önkormányzat, Móricgát

Felelős kiadó: Csontos Máté

Felelős szerkesztő: Bozó Sándorné

Szövegszerkesztés: Bozó Sándorné

Tel: 77/491-010

Készül a Móricgáti Könyvtárban.